

Huvudman

Sandvikens kommun

joan.a.larsson@edu.sandviken.se[e](#)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Murgårdsskolan i Sandvikens kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sandvikens kommun att senast den **5 maj 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande skolans arbete med nyanlända, särskilt stöd, betygskatalog samt studiehandledning på modersmålet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Sandvikens kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Sandvikens kommun ska vidta följande åtgärder

Skolans arbete med nyanlända elever

1. Se till att rektorn har kunskap om bestämmelserna som gäller för mottagande och undervisning av nyanlända elever. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 5 maj 2025. (2 kap. 34 § skollagen och 3 kap. 12 a-i §§ skollagen)
2. Huvudmannen ska tillsammans med rektorn gå igenom vilka elever på skolan som definieras som nyanlända elever mottagna på högstadiet samt kartlägga vilket modersmål respektive elev har. En dokumentation över denna genomgång ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder 5 maj 2025. Det ska framgå om någon nyanländ elev på högstadiet har börjat på skolenheten efter Skolinspektionens besök i april 2024 och om dessa elever har gått

på en annan skola i Sverige dessförinnan eller om Murgårdsskolan är elevens första skolplacering. (3 kap. 12 a § skollagen)

3. Se till att anordna studiehandledning på modersmålet för elever som är nyanlända och har mottagits på högstadiet (dvs. eleverna som identifierats enligt punkten ovan) om det inte är uppenbart obehövligt. I detta ingår att huvudmannen även ska redogöra för på vilka sätt huvudmannen försökt tillgodose behovet av studiehandledare på elevernas modersmål. Relevant dokumentation, som platsannonser, anställningsavtal, entreprenadavtal och uppdragsavtal, ska bifogas huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 5 maj 2025. (3 kap. 12 i § skollagen, 23 kap. 14 § skollagen)
4. Upphör med att undervisa elever i förberedelseklass som inte definieras som nyanlända enligt 3 kap. 12 a § skollagen. Huvudmannen ska inkomma med en förteckning över vilka elever som undervisas i förberedelseklass under läsåret 2024/25 senast den 5 maj 2025. (3 kap. 12 f § skollagen)
5. Rektorn ska se till att det inom två månader från mottagandet görs en bedömning av nyanlända elevers kunskaper om inte en sådan bedömning är uppenbart onödig. Detta avser nyanlända elever som mottagits på Murgårdsskolan, efter Skolinspektionens besök i april 2024, och där Murgårdsskolan är elevens första skolplacering i landet. Av huvudmannens redovisning ska framgå för hur många elever en sådan bedömning genomförts och när dessa elever mottogs vid skolan. Om rektorn ansett att en bedömning varit uppenbart onödig ska en redogörelse för orsakerna till denna bedömning ges in till Skolinspektionen i samband med redovisningen den 5 maj 2025. (3 kap. 12 c och d §§ skollagen, samt Skolverks föreskrifter om bedömning av nyanlända elevers kunskaper (SKOLF 2016:10))
6. För det fall att en bedömning enligt punkten ovan genomförts ska rektorn fatta beslut om att placera eleven i den årskurs som är lämplig med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Huvudmannen ska inkomma med besluten om årskursplacering till Skolinspektionen i samband med redovisningen den 5 maj 2025. (3 kap. 12 e § skollagen)
7. Se till att individuella studieplaner upprättas för nyanlända elever på högstadiet (de elever som identifierats enligt punkten 2 ovan). Studieplanerna ska vara långsiktiga och beskriva hur eleven ska

uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Planen ska även innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåller och planerade stödåtgärder. Samtliga aktuella individuella studieplaner ska ges in till Skolinspektionen i samband med redovisningen den 5 maj 2025. (3 kap. 12 g § skollagen)

8. Se till att de elever som ges undervisning som avviker från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen har beslut om anpassad timplan. Huvudmannen ska inkomma med besluten och elevernas scheman till Skolinspektionen i samband med redovisningen den 5 maj 2025. (3 kap. 12 h § skollagen)

Särskilt stöd

9. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 29 november 2024 – 5 maj 2025 samt vilket datum som utredningarna har startats för respektive elev. Inkom med ovan angiven dokumentation den 5 maj 2025. (3 kap. 7 § skollagen)
10. För varje sådan utredning om särskilt stöd som avslutas innan den 5 maj 2025, ska rektorn eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten till att fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats avseende perioden den 29 november 2024 – 5 maj 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 5 maj 2025. (3 kap. 9 § skollagen)
11. Säkerställa att eventuella beslut om anpassad studiegång innehåller en klargörande motivering utifrån rekvisitet att beslut om anpassad studiegång får fattas om det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar samt att beslutet innehåller uppgifter om vilka avvikelser som görs från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Fattade beslut i denna del ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 5 maj 2025. (3 kap. 9 och 12 §§ skollagen, 29 kap. 10 § skollagen samt 32 § förvaltningslagen (2017:900))

12. Rektorn ska se till att ingen elev har anpassad studiegång utan att rektorn har fattat ett formellt beslut om en sådan särskild stödåtgärd. (3 kap. 12 § skollagen)

Betygskatalog

13. Se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det ovanstående gäller inte om kompletterande bestämmelser i skolförordningen är tillämpliga (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen och 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen).
14. Se till att det av betygskatalogen framgår ifall ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget ska framgå och den eller de som har beslutat om nytt betyg efter rättelse eller ändring ska datera och signera uppgiften i betygskatalogen. Huvudmannen ska inkomma med betygskatalogen för årskurs 6–9 för vårterminen 2025 i samband med redovisningen den 5 maj 2025. (3 kap. 19 och 20 §§ skollagen samt 9 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123]).

Studiehandledning på modersmålet för elever som inte är nyanlända på högstadiet

15. Se till studiehandledning på modersmålet ges till de elevers om bedömts ha behov av det. I detta ingår att huvudmannen ska redogöra för på vilka sätt huvudmannen försökt täcka behovet av studiehandledare på de modersmål som elever som identifierats. Relevant dokumentation, som platsannonser, anställningsavtal, entreprenadavtal och uppdragsavtal, ska bifogas huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 5 maj 2025 (5 kap. 4 § skolförordningen och 23 kap. 14 § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Sandvikens kommun en anmärkning avseende brister i skolans plan mot kränkande behandling. Sandviken kommun ska senast den **5 maj 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa

påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den delen som avser frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:1843) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2024 inlett en tillsyn av Murgårdsskolan i Sandvikens kommun. Murgårdsskolan omfattar grundskola årskurserna 1–9. Skolinspektionens tillsyn har fokuserats på årskurserna 4–9.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Murgårdsskolan följer gällande bestämmelser utifrån de områden som redogörs för nedan.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 16 april 2024 och 3 maj 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskatalog, frånvaroutredningar och åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet. Huvudmannen har inkommit med kompletterade uppgifter fram till den 16 september 2024.

Skolinspektionen har även under tillsynen mottagit delegationsordning, samt information om att samtliga beslut som avser rektorns beslutande rätt och som kan delegeras också har delegerats till skolans biträdande rektorer.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning,

därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffor enligt elevförteckning (aktbilaga 24)

Föreläggande

Skolans arbete med nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I samband med att tillsynen inleddes begärde Skolinspektionen att få ta del av uppgifter om hur många nyanlända elever som går vid skolenheten. Av inkomna underlag framgick att 27 elever var nyanlända under vårterminen 2024.

Biträdande rektorn för årskurs 4–6 uppger att det under läsåret 2023/24 inte varit någon nyanlända som börjat på skolenheten som inte tidigare gått vid en annan svensk skola. Deras senaste nyanlända elev skrevs in vid skolenheten våren 2022. För den eleven genomfördes en kartläggning och bedömning utifrån de föreskrifter som finns på området.

När det gäller elever i årskurserna 7–9 framgår av intervjuer med ansvarig person för skolans förberedelseklass och av inkomna underlag att det under vårterminen 2024 gick 13 elever i skolans förberedelseklass.¹

Huvudmannen har uppgett att tre av eleverna inte är nyanlända enligt skollagens definition.²

Av intervju med ansvarig lärare för skolenhetens förberedelseklass framkommer följande. Skolenheten har varit den första mottagande skola

¹ Eleverna: 53, 58, 66, 68, 74, 75, 138, 180, 181, 182a, 182b, 191, 201.

² Eleverna: 53, 68 och 181

för tre elever³, övriga nyanlända elever har mottagits på en annan skola i Sverige innan de började vid Murgårdsskolan. De tre elevernas liberalitet har kartlagts utifrån Skolverkets anvisade material. Kartläggningen genomfördes ungefär en månad efter att eleverna hade ankommit till skolenheten. Någon kartläggning av elevernas numeracitet har dock inte genomförts eftersom det saknats personal som besitter de kunskaper som krävs för att genomföra den.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök på skolan skriftligt uppgett att det funnits brister i enhetens rutiner och organisation som medfört att kartläggningarna av numeracitet inte genomförts. På grund av brister i enhetens rutiner samt organisation har inte heller beslut om klassplacering fattats för eleverna. Två av eleverna har undervisats i bland annat skolans förberedelseklass.⁴

Av intervjuer med biträdande rektorer för årskurs 7–9 och ansvarig lärare för högstadiets förberedelseklass framgår att ingen av de nyanlända eleverna har individuella studieplaner. Flera av de nyanlända eleverna har kommit från andra skolor i Sverige och vid överlämningen har de, i egenskap av mottagande skola, inte erhållit några individuella studieplaner från de överlämnande skolorna. En av de biträdande rektorerna för årskurs 7–9 uppger att det borde ha upprättats planer för eleverna.

Av intervjuer med lärare, biträdande rektorer och rektorn framgår att flera av de nyanlända eleverna har behov av studiehundledning på modersmålet men får inte det. I högstadiet är det sex elever⁵ som inte har studiehundledning på sitt modersmål. Fyra elever har swahili som modersmål⁶; och två elever har mandarin, respektive ryska som modersmål⁷.

Av betygskatalogen för vårterminen 2024 framkommer att fyra av eleverna⁸ har betyget F i ett eller flera ämnen. Två elever⁹ har minst betyget E betyg i

³ Eleverna: 182a, 201 och 202.

⁴ Eleverna 182a och 201.

⁵ Elev 58, 66, 73, 75 180 och 182a.

⁶ Elev 58, 66, 75 och 180.

⁷ Elev 73 och elev 182a.

⁸ Elev 58, 66, 75 och 180.

⁹ Elev 73 och 182.

samtliga ämnen. Vidare framgår att fem nyanlända elever¹⁰ har haft flera ämnen som de inte läst, vilket markerats med siffran tre i betygskatalogen.

På frågan om skolenheten använder anpassad timplan har biträdande rektor och ansvarig lärare för förberedelseklassen i högstadiet uppgett att ingen av de nyanlända eleverna har det. Skolan använder sig inte heller av prioriterad timplan.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök uppgett att de nyss nämnda eleverna även saknat beslut om åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Definition av nyanländ elev

Med nyanländ avses i denna lag den som

1. har varit bosatt utomlands,
2. nu är bosatt i landet, och
3. har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år.

En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. Som bosatt utomlands anses den som inte anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § (3 kap. 12 a § skollagen).

Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper

En nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig.

Om det behövs ska en sådan bedömning göras även för en elev som

1. har varit bosatt utomlands och som har påbörjat sin utbildning här senast vid höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år, eller
2. efter skolgång i Sverige har varit bosatt utomlands och därefter har återvänt till Sverige för att återuppta sin utbildning här.

Rektorn ansvarar för att bedömningar görs enligt första och andra styckena. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underlag för sådana bedömningar (3 kap. 12 c § skollagen).

¹⁰ Elev 58, 66, 138, 180, och 191.

En bedömning enligt 12 c § ska göras skyndsamt. För en nyanländ elev och för en elev som avses i 12 c § andra stycket 2 ska bedömningen göras i sådan tid att beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp kan fattas enligt 12 e §. För en elev som avses i 12 c § andra stycket 1 ska bedömningen göras senast inom två månader från det att eleven har tagits emot inom skolväsendet i någon av de skolformer som anges i 12 b §. Resultatet av en bedömning enligt 12 c § ska beaktas vid beslut enligt 12 e och h §§, upprättande av individuell studieplan enligt 12 g § och bedömning av behov av studiehandledning på modersmålet enligt 12 i § samt vid övrig planering av undervisningen och vid fördelning av undervisningstiden (3 kap. 12 d § skollagen).

När en elevs kunskaper bedöms enligt 3 kap. 12 c § skollagen ska Skolverkets kartläggningsmaterial för bedömning av nyanlända elevers kunskaper steg 1 och 2 (diarienummer 2016:428) användas som underlag för bedömningen. I vilken omfattning kartläggningsmaterialet steg 1 och steg 2 ska användas bestäms utifrån den enskilda elevens förutsättningar och behov (SKOLFS 2016:10).

Av förarbetena framgår att en bedömning av nyanlända elevers kunskaper inte behövs om exempelvis eleven under den tid eleven har bott utomlands har gått i en svensk utlandsskola (prop. 2014/15:45 s. 29). Underlåtenheten att genomföra en bedömning ska framstå som uppenbart obehövlig.

Klassplacering

En nyanländ elev och en elev, vars kunskaper har bedömts enligt 12 c § andra stycket 2 ska placeras i den årskurs som är lämplig med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Rektorn ska besluta om en sådan elevs placering i årskurs så snart som möjligt och senast inom två månader från det att eleven har tagits emot inom skolväsendet i någon av de skolformer som anges i 12 b §. Eleven ska inom samma tid placeras i den undervisningsgrupp som eleven normalt ska tillhöra (3 kap. 12 e § skollagen).

Rektorn får besluta att en elev vars kunskaper bedömts enligt 12 c § delvis ska undervisas i förberedelseklass, om eleven saknar tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig den ordinarie undervisningen. En elevs undervisning i förberedelseklass i ett visst ämne ska avbrytas så snart eleven bedöms ha tillräckliga kunskaper i svenska för att på heltid kunna

delta i undervisningen i det ämnet i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. En elev får inte ges undervisning i förberedelseklass längre tid än två år (3 kap. 12 f § skollagen).

Individuella studieplaner

För en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper (3 kap. 12 g § skollagen).

Studiehandledning på modersmålet

En nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövligt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet. (3 kap. 12 i § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att studiehandledningen måste utgå från elevens stödbehov i förhållande till den planerade undervisningen utifrån kursplanen och kunskapskraven i ämnet. Enligt regeringens uppfattning förutsätter det dels att eleven är delaktig, dels ett samarbete mellan ämnesläraren och studiehandledaren samt att studiehandledaren har kunskaper i kursplaner och kunskapskrav i de ämnen som denne handleder i (prop. 2017/18:194 s. 39).

Anpassad timplan och prioriterad timplan

Rektorn får besluta att en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan eller specialskolan, ska ges undervisning som avviker från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad timplan), om

1. rektorn efter att elevens kunskaper har bedömts enligt 12 c § eller senare, bedömer att eleven kommer att ha svårt att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan inom ramen för skolplikten eller motsvarande rätt till utbildning enligt 7 kap. 2 §, och

2. eleven och elevens vårdnadshavare har samtyckt till den anpassade timplanen.

En anpassad timplan ska utformas så att

1. eleven ges undervisning i sådana ämnen och minst det antal ämnen som krävs för att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan,

2. ett av de ämnen som avses i 1 är idrott och hälsa, och

3. eleven ges minst den totala undervisningstid som återstår för övriga elever i den årskursen hos huvudmannen under den kvarvarande skoltiden. (3 kap. 12 h § skollagen).

En nyanländ elev eller en annan elev vars kunskaper bedömts enligt 3 kap. 12 c § skollagen får ges mer undervisning i svenska eller svenska som andraspråk än övriga elever i samma årskurs hos huvudmannen genom en omfördelning av den undervisningstid huvudmannen beslutat enligt 4 § (prioriterad timplan). Ett beslut om prioriterad timplan får fattas om det behövs för att eleven så snart som möjligt ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. En elev får omfattas av prioriterad timplan under högst ett år och eleven får inte under denna tid ges mindre undervisning totalt än andra elever i samma årskurs hos huvudmannen. (9 kap. 4 a § skolförordningen)

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns omfattande brister i skolans mottagande och undervisning av nyanlända elever. Det finns brister i

arbetsgången i flera led vad gäller mottagande av nyanlända elever. Nedan redogörs närmare för bristerna.

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att skolan i strid med bestämmelserna undervisar elever i förberedelseklass. Utifrån de uppgifter som lämnats av huvudmannen och ansvarig lärare för förberedelseklass framgår att tre elever¹¹ undervisas i förberedelseklassen trots att de inte är nyanlända enligt 3 kap. 12 a § skollagen.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att skolan inte genomför kartläggningar av nyanlända elevers kunskaper. Det framgår att ansvarig lärare inte har kartlagt elevernas kunskaper i numeracitet, vilket är en del av kartläggningsmaterialet. Orsaken till detta är att läraren saknar de kunskaper som krävs för att genomföra en sådan kartläggning. I aktuellt fall har underlåtenhet att genomföra bedömningen inte berott på att ansvarig lärare ansett att det varit uppenbart obehövt utan i stället berott på skolenhetens bristande kunskaper och rutiner. Skolinspektionen bedömer därför att detta är en brist.

Skolinspektionen bedömer också att det är en brist att rektorn inte har fattat beslut om klassplacering för de nyanlända eleverna vars kunskaper bedömts utifrån 3 kap. 12 c § skollagen.

Skolinspektionen konstaterar vidare att det är en brist att individuella studieplaner inte har upprättats för de nyanlända elever som mottagits i högstadiet. Det framgår av uppgifter från såväl rektor som huvudman att ingen elev har en individuell studieplan. Vad gäller de nyanlända elever som mottagits i en annan skola i Sverige innan de började på Murgårdsskolan vill Skolinspektionen framhålla följande. Syftet med en individuell studieplan är att beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Skolinspektionen anser att om det uppdagas vid mottagandet av en nyanländ elev att eleven saknat en individuell studieplan åligger det den mottagande skolan att snarast upprätta en sådan i enlighet med de krav som uppställts enligt lag. Att detta inte har gjorts är således en brist.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att flera av de nyanlända eleverna som mottagits på högstadiet inte ges

¹¹ Elev 53, 68 och 181.

studiehandledning på sina modersmål. Detta bekräftas i intervjuer med lärare och rektorn. Det framgår också av betygs katalogen för vårterminen 2024 att eleverna inte har fått minst betyget E i flertalet ämnen. Även detta talar för att eleverna har behov av studiehandledning på sina modersmål. Skolinspektionen vill i denna del klargöra att nyanlända elever som mottagits på högstadiet har en förstärkt rätt till studiehandledning på modersmålet. En sådan elev ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart att det inte behövs. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygs kriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Skolinspektionen bedömer slutligen att det är en brist att nyanlända elever i praktiken har haft en anpassad timplan och/eller prioriterad timplan utan formellt beslut om detta. Av betygs katalogen framgår att flera av eleverna inte läst flera av grundskolans ämnen. Eleverna har således getts undervisning som avviker från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Utifrån de uppgifter som lämnats framkommer det att ingen av de nyanlända eleverna har anpassad eller prioriterad timplan. Det har inte heller framkommit att eleverna har åtgärdsprogram som innefattat beslut om anpassad studiegång. Att eleverna utan föregående beslut från rektorn getts undervisning som avviker från timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen är en brist.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Lärarna på hög- och mellanstadiet uppger att om de befärar att en elev inte kommer att få godkänt betyg i slutet av mellanstadiet eller högstadiet ges stöd i form av extra anpassningar i klassrummet. Exempel på anpassningar kan exempelvis vara annat material. Det är i första läraerna själva som ansvarar för att en elev får extra anpassningar. Vid behov kan lärare ta hjälp av elevhälsans kompetenser för att få ytterligare stöd i utformningen av extra anpassningarna. Om de uppmärksammar att extra anpassningar inte är tillräckliga för en elev ska de kontakta elevhälsan för att det ska startas en utredning om elevens eventuella behov av särskilt stöd.

Skolans arbete med att uppmärksamma och anmäla elevers behov av särskilt stödÅrskurs 7–9

Biträdande rektor uppger att de sedan i början av augusti 2023 har en ny rutin för arbetet med särskilt stöd. För att en elev ska erhålla särskilt stöd krävs att läraren först har uppmärksammat elevens stödbehov och därefter provat och intensifierat extra anpassningar. Om det inte ger resultat och läraren fortfarande befarar att eleven inte kommer att nå godkänt betyg i årskurs 9 ska läraren anmäla eleven till Öppet EHT. Öppet EHT är ett forum där specialpedagog och speciallärare deltar i syfte att diskutera elevärenden. Vid mötet informerar den lärare som anmält eleven om bakgrunden till anmälan och vilka extra anpassningar som getts för eleven.

Lärarna uppger att de gör anmälan digitalt. I anmälan beskrivs ärendet närmare, bland annat vilken elev det avser, vilket ämne som eleven behöver särskilt stöd i och vilka extra anpassningar som läraren gjort för eleven.

I samband med tillsynen har även arbetsgången för årskurs 7–9 gällande extra anpassningar och särskilt stöd getts in. Handlingen anger i huvudsak det lärare och biträdande rektor berättat i avsedda delar.

Årskurs 4–6

Biträdande rektor uppger att en anmälan om särskilt stöd görs via en funktionsbrevlåda som finns länkad vid skolans lärplattform och på skolans intranät. I anmälan beskriver ansvarig lärare elevens problematik och vilka extra anpassningar som läraren använt sig av. Elevhälsoteamet där bland annat specialpedagog ingår tar sedan upp ärendet med biträdande rektor vid ett möte varannan vecka.

En lärare uppger att hen inte känner till ovanstående rutin och vet inte hur en anmälan görs. Detta trots att det har funnits behov av att anmäla elever till biträdande rektor då eleverna befarats att inte nå godkänt betyg i årskurs 6 fastän extra anpassningar har satts in för eleverna.

Utredning om elevens behov av särskilt stödÅrskurs 7–9

Biträdande rektor uppger att på Öppet EHT tas beslut om en anmäld elev ska skickas till elevhälsoteamets forum (härefter EHT). EHT är ett forum där bland annat biträdande rektorer deltar tillsammans med specialpedagog. Ska eleven tas upp på EHT fyller den personal som anmält eleven i ett digitalt formulär. Den blanketten skickas därefter till EHT:s registratur och ett ärende inleds.

När ärendet inletts arbetas det sedan vidare med utifrån den information som inkommit. Om eleven har pedagogiska utmaningar fattar biträdande rektor beslut om att utreda elevens behov av särskilt stöd. Därefter utses vem eller vilka som ska ansvara för utredning. Detta delegeras vid EHT.

Personalen som är ansvariga för att utreda ärenden om särskilt stöd uppger att de inte hinner med att utreda elever som kan befaras vara i behov av särskilt stöd i stället måste ärendena prioriteras.

Årskurs 4–6

Biträdande rektor uppger att en anmälan inte nödvändigtvis behöver handla om att en elev är i behov av särskilt stöd. Ibland kan det handla om att läraren behöver hjälp med att utforma extra anpassningar. Det förs en dialog om vad för stödåtgärd som eleven kan behöva. Utifrån den dialogen bestäms det sedan om en utredning ska startas eller huruvida elevens extra anpassningar ska justeras.

Lärare berättar att det inte alltid startas en utredning om särskilt stöd efter en anmälan. Ibland kan elevhälsan bedöma att elevens behov kan tillgodos genom fortsatta extra anpassningar varefter ärendet faller tillbaka på ansvarig lärare. Det är biträdande rektor som fattar beslut om att en utredning om särskilt stöd ska påbörjas.

Elever med låg måloppfyllelse

Årskurs 7

Av skolans betygskataloger för höstterminen 2023 och vårterminen 2024 framgår att det i årskurs 7 finns två elever¹² som har betyget F i mellan 8–11 ämnen. Lärarna uppger att eleverna anmälts för utredningsbehov avseende särskilt stöd under läsåret 2023/24.

¹² Eleverna 58 och 191

Huvudmannen har den 16 september 2024 inkommit sammanställning över elever som anmälts under läsåret 2023/24, vilka som utretts för särskilt stöd, när beslut fattats och huruvida eleven har åtgärdsprogram eller inte. Av informationen framgår att ingen av eleverna har anmälts för utredningsbehov och således vare sig har utretts eller har åtgärdsprogram.

Årskurs 8

Av skolans betygskataloger för vårterminen 2023, höstterminen 2023 och vårterminen 2024 framgår att det i årskurs 8 finns tre elever¹³ som har betyget F i mellan 4–12 ämnen. Samtliga elever har haft F i betyg i ämnen under alla tre terminer. Lärarna uppger att en av eleverna¹⁴ har anmälts för utredningsbehov avseende särskilt stöd under läsåret 2023/24.

Specialpedagog, speciallärare och biträdande rektorer och rektorn uppger att två av eleverna¹⁵ har anmälts till elevhälsan och att en av de saknar åtgärdsprogram.¹⁶

Huvudmannen har den 16 september 2024 inkommit med en sammanställning över elever som anmälts under läsåret 2023/24, vilka som utretts för särskilt stöd, när beslut fattats och huruvida eleven har åtgärdsprogram eller inte. Av informationen framgår en av eleverna¹⁷ inte har anmälts för utredningsbehov och har därmed inte utretts eller har åtgärdsprogram. Vidare framgår att en av eleverna¹⁸ har anmälts, men att utredning om särskilt stöd inte har inletts och åtgärdsprogram inte upprättats.

Av betygskatalogen fram går att en elev¹⁹ har siffran 3 markerad i flera ämnen vilket anger att ämnet inte har lästs på grund av anpassad studiegång.

Årskurs 9

Av skolans betygskataloger för vårterminen 2023, höstterminen 2023 och vårterminen 2024 framgår att det i årskurs 9 läsåret 2023/24 finns två

¹³ Elev 68, 87 och 129.

¹⁴ Elev 68.

¹⁵ Elev 87 och 129.

¹⁶ Elev 87.

¹⁷ Elev 129.

¹⁸ Elev 68.

¹⁹ Elev 68.

elever²⁰ som har betyget F i mellan 7–13 ämnen. Båda eleverna har haft F i betyg i ämnen under alla tre terminer. Lärarna uppger att eleverna har anmälts för utredningsbehov avseende särskilt stöd under läsåret 2023/24. Specialpedagog, speciallärare och biträdande rektorer och rektorn uppger att en av eleverna²¹ har åtgärdsprogram.

Huvudmannen har den 16 september 2024 inkommit med en sammanställning över elever som anmälts under läsåret 2023/24, vilka som utretts för särskilt stöd, när beslut fattats och huruvida eleven har åtgärdsprogram eller inte. Av informationen framgår att en av eleverna²² inte har anmälts. Vidare framgår att en av eleverna²³ anmälts, men där en utredning och åtgärdsprogram saknas.

Av betygskatalogen framgår att en elev²⁴ har siffran 3 markerad i flera ämnen vilket anger att ämnet inte har lästs på grund av anpassad studiegång.

Beslut om anpassad studiegång

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram inklusive beslut om anpassad studiegång för tio elever. I ett beslut anges att eleven främst ska arbeta i ämnen så som svenska matematik och engelska.²⁵

I ett annat åtgärdsprogram framgår vilka ämnen som anpassats bort²⁶. I betygskatalogen för samma elev framgår andra ämnen som omfattas av anpassningen genom att siffran 3 har angetts. I beslutsmotivering till beslutet om anpassad studiegång har motiveringen varit kortfattad med följande lydelse: "Elev är i behov av att få tillgång till ett mindre sammanhang samt förkortade dagar för att tillgodogöra sig inläring samt träna socialt samspel"²⁷. Beslutet hänvisar därefter till åtgärdsprogram och utredningen som legat till grund för beslutet.

Som nämnts ovan finns det elever²⁸ som enligt betygskatalogen har siffran 3 markerad i flera ämnen vilket anger att ämnet inte har lästs på grund av

²⁰ Elev 49 och 53.

²¹ Elev 49.

²² Elev 53.

²³ Elev 49.

²⁴ Elev 53.

²⁵ Se åtgärdsprogram för elev 69.

²⁶ Elev 148.

²⁷ Beslut om åtgärdsprogram för 148.

²⁸ Elev 58, 66, 138, 180, 182b 191.

anpassad studiegång. Dessa elever har inte beslut om anpassad studiegång eller åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de betygskriterier som minst uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska hen eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av skollagen eller annan författning (3 kap. 8 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen (prop. 2009/10:165, s. 293).

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän, är vissa bestämmelser enligt förvaltningslagen tillämpliga (29 kap. 10 § skollagen). Detta gäller bland annat dokumentation, motivering av beslut samt underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (31–33 §§ förvaltningslagen).

Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om åtgärdsprogram, särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt, eller anpassad studiegång (28 kap. 16 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer inledningsvis att det inte har framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att ge elever stöd i form av extra anpassningar. Undervisande lärare har samstämmt berättat att när en elev befaras att inte betygskriterierna i slutet av mellanstadiet eller högstadiet ges eleven extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen. Uppgifterna får stöd av biträdande rektorer och speciallärare berättat om hur skolenheten arbetar med extra anpassningar. Det har vidare getts exempel på vad för typ av anpassningar som görs.

Anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister när det gäller att anmäla och utreda de elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Även om skolan har en rutin för hur lärare ska gå till väga när det anmäler utredningsbehov för särskilt stöd har det på mellanstadiet emellertid framkommit att det finns lärare som saknar kunskaper om hur en anmälan görs.

Av utredningen i ärendet framgår att lärare har anmält utredningsbehov om särskilt stöd för sex elever men där utredning inte startats. Detta är en brist. Flera lärare uppger att de har anmält elever men att det inte har lett till att en utredning startats. Att huvudmannen i sin sammanställning över elever som har anmälts endast registrerat ett fåtal elever som anmällda, samt att rektorn har ytterligare en annan bild av hur många elever som anmälts, talar för att skolan inte har fungerande rutiner för hur information

om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd ska anmälas till rektorn. Skolinspektionen bedömer att det genom lärarnas uppgifter, tillsammans med den dokumentation som finns om elevernas studieresultat i betygskatalogen, finns stöd för att lärarna har anmält eleverna. Elevernas långvariga och låga måluppfyllelse talar också för att eleverna kan vara i behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att en utredning om särskilt stöd inte alltid startas efter en anmälan. När en anmälan gjorts till rektor ska rektor se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Det är enligt skollagen inte frivilligt för rektor att välja mellan att inleda och inte inleda en utredning om särskilt stöd efter att en anmälan som särskilt stöd inkommit. I vissa fall kan en utredning göras snabbt och enkelt, medan det i andra fall kan behövas en mer omfattande utredning. Någon tidsgräns för hur lång tid en utredning får ta är inte angivet i lag. Huvudprincipen är att det ska ske skyndsamt så att eleven får det stöd han eller hon behöver så fort som möjligt.

Av den sammanställning som getts in från huvudmannen framgår att utredning om särskilt stöd inte gjorts avseende ett antal elever²⁹, trots att dessa har anmälts för utredningsbehov. Det framkommer även från elevhälsans personal att de inte hunnit med att utreda alla elever som har anmälts. Skolinspektionen bedömer därmed att det finns brister i verksamheten i att utreda elevers behov av särskilt stöd efter att de anmälts av skolans personal.

Beslut om anpassad studiegång

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolans hantering av anpassad studiegång. Av utredningen framgår att tre³⁰ elever enligt uppgift i betygskatalogen inte har läst ämnen. Enligt markeringen i betygskatalogen är orsaken anpassad studiegång. Dock har rektor varken fattat beslut om denna stödåtgärd, beslutat om åtgärdsprogram eller sett till att elevens behov av särskilt stöd har utretts. Vidare finns det beslut om anpassad studiegång som inte överensstämmer med de ämnen som eleven fått betyg i.

²⁹ Eleverna 49, 53, 58, 68, 87, 129 och 191.

³⁰ Eleverna 53, 68 och 181.

Utredningen visar även att det förekommer beslut om anpassad studiegång som saknar en klargörande motivering utifrån rekvisitet att beslut om anpassad studiegång enbart får fattas om det särskilda stöd som eleven får inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Vidare framgår i flera beslut inte den anpassade studiegångens omfattning med tillräcklig konkretion såtillvida att det inte framgår vilken avvikelse från gällande timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen som beslutet innebär.

Betygskatalog och vem som beslutar om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över den personal som undervisar eleverna i årskurs 4–9 och betygskataloger för höstterminen 2023 och vårterminen 2024. Skolinspektionen har även begärt in betygskatalogen för vårterminen 2023 för årskurs 7–9.

Av förteckningen över undervisande personal framgår vilka lärare som har legitimation och vilken lärare som ansvarat för undervisningen i respektive ämne under vårterminen 2024.

Av betygskatalogen för årskurs 6 höstterminen 2023 framgår enligt bilden nedan att ett antal betyg justerats till ett högre betyg (aktbilaga 4).

	2	F	2	E	F	2	2	E	2	2	E	C	D	2	2	E		127,5
	2	E	2	C	D	2	2	B	2	2	B	C	C	2	2	A		195,0
ARA	E	F	2	E	F	2	2	D	2	2	E	D	2	F	2	A	F → E	97,5
	2	F	2	E	2	2	D	2	2	E	D	D	2	2	C	F → E		105,0

Av betygskatalogen för årskurs 6 höstterminen 2023 framgår att en lärare står angiven som betygssättande lärare klass 6A och 6D i ämnet svenska som andraspråk. Lärarens namn är överstruket för klass 6A. Av intervju med läraren framgår dock att hen har varit den som satt betyg för klass 6A och 6C i ämnet. I betygskatalogen saknas lärarens signatur i de klasserna.

Av ingiven betygskatalog för årskurs 7–9 för vårterminen 2024 framgår att läraren i skolans förberedelseklass står ensam angiven som betygssättande lärare i klass 7B i ämnet svenska som andraspråk. Av ingiven lärarförteckning framgår att läraren saknar lärarlegitimation.

Rättslig reglering

Det är rektorn som ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg finns i 6 kap. 3-6 §§ skolförordningen.

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändringen ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen

ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter prövning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (11 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Skolinspektionens bedömning

Av de betygskataloger som Skolinspektionen har tagit del av framgår att det skett förändringar i vissa elevers betyg. Det framgår emellertid inte om det berott på en ändring eller rättelse av betyget, vilket är en brist. Enligt gällande föreskrifter kan endast rektorn rätta ett betyg medan det i första hand är den som fattat beslut om ett betyg som har rätt att ändra betyget. Det är därför viktigt att det av betygskatalogen framgår om ett betyg har rättats eller ändrats. Det är vidare en brist att det saknas en datering för när beslutet om rättelse eller ändring vidtogs.

Vad gäller betygskatalogen för vårterminen 2024 i årskurs 7–9 framgår det av utredningen att lärare som saknat lärarlegitimation ensam har signerat uppgiften om betyg och inte tillsammans med en bedömande legitimerad lärare, vilket är en brist. I dessa fall ska både den icke legitimerade undervisande läraren och den medbedömande legitimerade läraren signera uppgiften om betyg.

Studiehandledning på modersmålet (elever som inte är nyanlända elever mottagna i högstadiet)

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utöver de elever nyanlända elever som angivits ovan (se avsnittet Skolans arbete med nyanlända elever) har huvudmannen uppgett att det finns elever vid skolan som har behov av studiehandledning på modersmålet men som inte ges studiehandledning i den omfattning som de behöver. Detta beror enligt huvudmannen på att skolan sakar tillgång till studiehandledare på dessa språk.

Huvudmannen har för årskurs 7–9 angett det är sex elever³¹ som har behov av studiehandledning på modersmålet swahili men som inte får det.

För årskurs 4–6 har huvudmannen angett det är sex elever³² som har behov av studiehandledning på modersmålen swahili, spanska och vietnamesiska men som inte får det.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik, där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Uppgifter som avser studiehandledning på modersmålet inom grundskolan får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet. Ett överlämnande av uppgifter som avser studiehandledning på modersmålet får innebära att studiehandledning ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid (23 kap. 14 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det inte uppställs något krav på att en huvudman ska ha gjort vad som rimligen kan krävas för att anordna studiehandledning inom den egna organisationen för att

³¹ Eleverna 53, 58, 66 68, 180, 181

³² Eleverna 4, 18, 19, 25, 30, 159

huvudmannen ska kunna överlämna uppgiften att ge studiehandledning på modersmålet till en annan huvudman inom skolväsendet (prop. 2019/20:127 s. 159).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet inte ges detta. Utifrån de uppgifter som huvudmannen lämnat är det visat att det finns elever på Murgårdsskolan i årskurserna 4–9 som har behov av studiehandledning men som inte fått det eftersom det saknats studiehandledare i spanska, vietnamesiska och swahili. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att studiehandledning inte har anordnats för dessa elever.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eftersom Sandvikens kommun verksamhet vid Murgårdsskolan inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Sandvikens kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Anmärkning

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I samband med att tillsynen inleddes begärde Skolinspektionen att få ta del av skolans aktuella plan mot kränkande behandling. Planen som gavs in var daterad för läsåret 2021/22.

I intervju med biträdande rektorn framgår att planen inte gäller för årskurserna 4–6 utan de har utarbetat en egen plan, vilket är aktuell för läsåret 2023/24. Tanken var att hela Murgårdsskolan skulle ha en gemensam plan. Det blev emellertid inte så. I stället fick ansvariga för mellanstadiet och högstadiet utarbeta varsin plan. Biträdande rektor för mellanstadiet har sedermera inkommit med aktuell plan.

I intervju med biträdande rektorn för årskurs 7–9 framgår att det för högstadiet inte utarbetats någon plan för aktuellt läsår.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att skolan sakna en aktuell plan mot kränkande behandling. Av utredningen framgår att den nu aktuella planen för skolenheten inte omfattat årskurserna 7–9 utan enbart årskurserna 4–6.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Sandvikens kommuns verksamhet vid Murgårdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utarbetande av en plan mot kränkande behandling.

Utredningen visar att skolan inte har en aktuell plan mot kränkande behandling som gäller för alla årskurser vid skolan. Skolans aktuella plan omfattar endast årskurserna 4–6. Skolinspektionen bedömer därför bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att endast tilldela Sandvikens kommun en anmärkning i denna del.

Områden utan konstaterade brister

Skolans arbete med frånavaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, representanter från elevhälsan, biträdande rektorer och rektorn har berättat i huvudsak följande.

Lärarna vid skolenheten registrerar elevernas närvaro i klassrummet i ett digitalt system. Om en elev är ogiltigt frånvarande från en lektion registrerar läraren frånvaron som oanmäld varefter ett meddelande skickas ut till elevens vårdnadshavare.

Huvudmannen har ett kommungemensamt system för hur en elevs frånvaro ska utredas där det finns två olika typer av utredningar, en förenklad och en fördjupad. Utredning inleds vid frånvaro på 20 procent. Syftet med utredningen är att få in underlag för en bedömning av hur skolan kan stödja eleven i att öka hens närvaro. I samråd med elev och vårdnadshavare upprättas därefter insatser i syfte att öka elevens närvaro.

Vid en fördjupad utredning deltar personalen från elevhälsan som exempelvis kurator, specialpedagog och skolsköterska i syfte att utröna vad elevens frånvaro kan bero på. Vid behov samordnas insatser med andra samhällsorgan som berörs i frågan.

Skolinspektionen har tagit del av en sammanställning över elevernas frånvaro under läsåret 2023/24.

För majoritet av eleverna har skolans personal beskrivit att det har följt den av huvudmannens anvisade mallar, i övriga fall har skolans personal avhört sig till vårdnadshavarna direkt eller efterfrågat läkarintyg.

Rättslig reglering

Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan

utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av enhetschefen Joakim Blomberg

Utredaren Fredrik Asplén har varit föredragande i ärendet